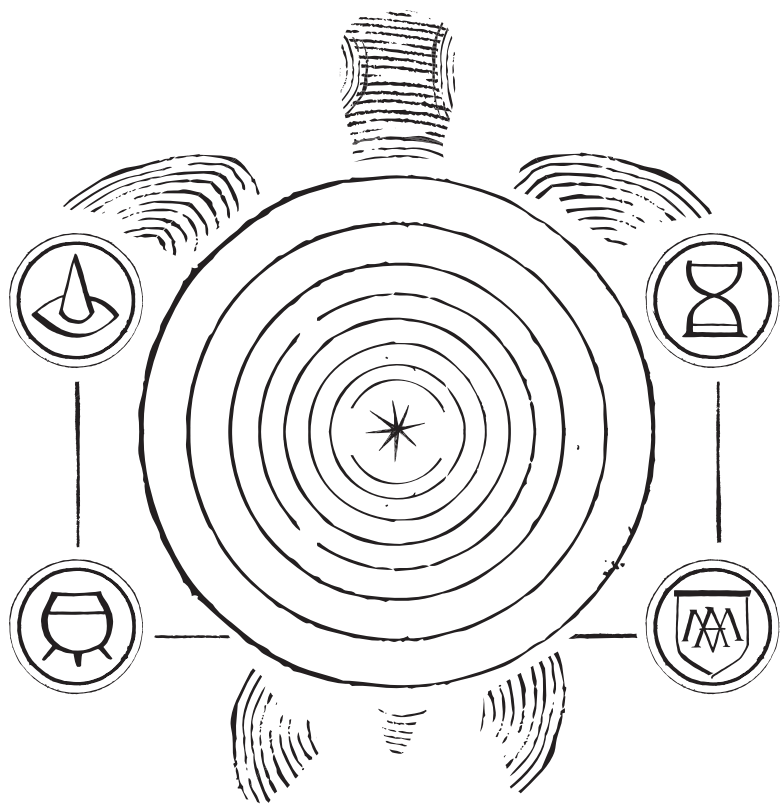

◆ ДИСКЪОСВѢТ ◆

УДК 821.111-3
П70

Copyright © Terry and Lyn Pratchett, 1998

First published as CARPE JUGULUM in 1998 by Doubleday,
an imprint of Transworld Publishers.

Transworld Publishers is part of the Penguin Random House group of companies.

Террі Пратчетт

П70 Бери за горло [Текст] : роман / переклад з англ. Ольги Белової. —
Львів : Видавництво Старого Лева, 2023. — 416 с.

ISBN 978-966-448-086-1

«Бери за горло» — роман про відьом із серії «Дискосвіт» Террі Пратчетта.

Ланкрським відьмам вкотре доводиться рятувати рідні землі. До короля Веренса приїхали небезпечні гості з Убервальду: родина вампірів, які полюбляють жлуктати вино, закушувати часничком і засмагати на сонці. А ще ці сучасні вампіри зовсім не бояться святої води, вони нею загартовуються. Гості вирішують залишитися в Ланкрі назавжди, захопити владу й запровадити нові порядки, а для незгодних пролунає проста команда Carpe Jugulum — «Бери за горло»!

Здається, тільки Тітуні Огґ, Маґрат Часник, Аґнес Нітт і, звичайно ж, Бабуні Доцевіск під силу врятувати королівство від зміни влади і культивованої жаги крові.

УДК 821.111-3

XXIII роман «Дискосвіту»
VI роман циклу «Відьми»

© Террі Пратчетт, текст, 1998
© Ольга Белова, переклад, 2023
© Романа Романишин, Андрій Лесів,
обкладинка, оформлення серії, 2023
© Видавництво Старого Лева,
українське видання, 2023

ISBN 978-966-448-086-1

Усі права застережено

БЕРИ ЗА ГОРЛО

РОМАН

ЦИКЛ
"ВІДЬМИ"
— 6 —

ЛЬВІВ
ВИДАВНИЦТВО СТАРОГО ЛЕВА
2023

Крізь пошматовані чорні хмари линує вогонь, наче зірка,
що помирає і падає назад на землю...

...власне, на землю Дискосвіту...

...та, на відміну від будь-якої зірки в історії, вогню поде-
куди вдавалося скеровувати своє падіння. Він то здіймався
вгору, то крутився, утім невблаганно рухався вниз.

На гірських схилах, над якими протріскотів вогонь,
блиснув сніг.

Просто під вогнем сам ґрунт почав розступатися. Світ-
ло відбивалося від стін з блакитного льоду: він занурив-
ся в каньйон і тепер гуркотів його кам'яним лабіринтом.

Світло різко згасло. Щось і далі повагом знижувалося
вздовж осяяної місяцем стрічки поміж скель.

Це щось вигулькнуло з каньйону над бескидами, там,
де тала вода з льодовика пірнала до озера далеко вниз.

На диво, там була долина, чи то пак мережа долин, що
тулилися поміж гірським кряжем та довгим спуском до
рівнини. Озерце мерехтіло в теплішому повітрі. Там рос-
ли ліси, розляглися крихітні поля, наче клаптикова ков-
дра, яку накинули на камені.

Вітер ущух. Повітря тут було тепліше.

Тінь закружляла.

Тим часом далеко внизу, ніким не завважене і неуваж-
не до справ інших, у скупчення долинок заходило щось

іще. Було складно розгледіти, що саме: зарості дроку хвилювалися, верес шурхотів, ніби велика армія крихітних істот рухалась до спільної мети.

Тінь дісталася пласкої скелі, з якої відкривався фантастичний краєвид полів та лісів унизу, і саме *там* армія виступила з-поміж коренів. Військо складалося з малесеньких блакитних чоловічків. Деякі були вдягнені в гостровержі блакитні капелюхи, та у більшості руде волосся вільно пломеніло на вітрі. Всі мали мечі. Жоден не був заввишки понад шість дюймів.

Чоловічки вишикувалися в ряд, подивилися вниз на нові землі, і над урвищем зачувся брязкіт зброї та розлігся бойовий клич. Вийшло б ефектніше, якби всі вони заздалегідь обрали якусь одну фразу. Але скидалося на те, що кожнісінький маленький воїн мав свій власний бойовий клич і був ладен битися будь з ким, хто на нього зазіхне.

- Нак Мак Фіглі!
- Зарубай собі на носі, тракане!
- Дамо тобі добрячого копняка!
- Великолюдці!
- Тисячу на бочку!
- Нак Мак Фіглів не здолати!
- Скуштуйте перцю, бруднюки!

Крихітні долини посеред гір купалися в останніх променях вечірнього сонця. Вони утворювали королівство Ланкр. Подейкували, що з його найвищої точки видно аж ген до узбіччя світу.

Ще говорили (щоправда, не в самому Ланкрі), мовляв, під узбіччям, через яке без упину перехлюпувалися гуркітливі морські буруни, їхнє помешкання сунуло космосом

на спинах чотирьох величезних слонів, які своєю чергою стояли на панцирі черепахи завбільшки з цілий світ.

Мешканці Ланкру про це чули. Їм то видавалося цілком вірогідним. Очевидно, що світ плаский, хоча в самому Ланкрі пласкими були хіба столи та деякі потилиці. Черепахи здатні перевозити нічогеньку вагу. Слони, за всіма чутками, теж доволі сильні звірі. Здавалося, теорія не мала слабких місць, тож ланкрійці більше на цю тему не розмірковували.

Не те щоб місцеві не цікавилися світом довкола. Навпаки, вони були до нього глибоко й особисто небайдужі, але замість «навіщо ми тут?» вони питали в світу «чи дощитиме до врожаю?».

Якийсь філософ, може, вказав би їм на такий брак інтелектуальної амбітності як на серйозну ваду, але лише якби був *абсолютно певний* того, звідки візьметься його наступний обід.

Насправді розташування та клімат Ланкру породжували людей впертої та прямої вдачі, які часто досягали видатних успіхів унизу. Саме Ланкр подарував рівнинним країнам їхніх найвидатніших чаклунів і відьом, і, знов-таки, отому філософу, напевно, було б невтямки, як такі твердолобі люди могли дати світові стільки успішних професіоналів у магичній галузі. Він не дивувався б, якби знав таке: тільки ті, хто твердо стоять ногами на скелі, можуть будувати замки в повітрі.

Тож сини і доньки Ланкру вирушали у світ, робили кар'єри, долали щабель за щаблем на шляху до різноманітних успіхів і ніколи не забували висилати гроші батькам.

Тим, хто лишався вдома, зовнішній світ нагадував про себе хіба зворотними адресами на конвертах.

Натомість зовнішній світ, навпаки, ними цікавився.

На великій пласкій скелі вже нікого не було, а от на пустищі внизу верес гойдався клином, що рухався до низин.

— Джин дурко!

— Нак Мак Фіґлі!

Різноманіття видів вампірів просто величезне. І справді, стверджують, що різновидів вампірів стільки ж, скільки видів хвороб*. До того ж вони бувають не тільки людьми (якщо звичайні вампіри — люди). Серед Вівцескель поширене повір'я, що будь-який начебто невинний інструмент, молоток, пила абощо, зажадає крові, якщо не користуватися ним упродовж трьох років. У Ггаті вірять у дині-вампіри; втім, фольклор не уточнює, у чому полягає їхня вампірність. Можливо, вони вгризаються у відповідь.

Дослідників вампірності традиційно мучать два запитання. Перше: чому вампіри такі *могутні*? Адже вампірів так легко вбити, дивуються дослідники. Існують *десятки* способів їх позбутися, і це не враховуючи кілка в серце, що, до речі, ефективно і проти нормальних людей, тож якщо у вас залишилися зайві кілки, не варто їх викидати. Класичний вампір збуває день у якійсь труні, а за охорону йому править один горбань похилого віку, який не видається аж таким жвавим і скоріше б відступив перед обличчям мінімального натовпу. І попри це все, лише один вампір здатен утримувати цілу спільноту в безнадійній покорі...

* Що, мабуть, означає, що деякі з них люті та смертельні, а через інших починаєш химерно накульгувати та уникати гарбузових. — Прим. авт.

Друга загадка: чому вампіри завжди такі дурні? Носити цілий день вечірній одяг — це вже типова ознака нежиті. Але цього їм, схоже, мало для демаскування, тож вони оселяються у старих замках, які пропонують ідеальні інтер'єрні рішення, щоб перемогти вампіра. На кшталт фіранок, які легко здерти, чи настінного декору, який можна одним рухом скрутити у релігійний символ. Невже вони *дійсно* вірять, що якщо напишуть своє ім'я ззаду наперед, це когось обдурить?

За багато миль від Ланкру по болотах деренчав екіпаж. Судячи з того, як він підстрибував на водоріях, не був переважаний. Але разом із ним ішла пітьма.

Коні були чорні, як і вся карета, окрім герба на дверцятах. Кожен кінь мав поміж вух чорний плюмаж; оздоба з чорного пір'я також вінчала кожен кут карети. Можливо, саме через це виникало химерне враження рухомої тіні. Здавалося, що екіпаж тягне за собою ніч.

На пагорбі понад пустою, де на руїнах якоїсь будівлі пробилось крізь каміння декілька дерев, екіпаж рипнув і зупинився.

Коні стояли на місці, лише подеколи тупцяли копитом чи тріпали гривовою. Візник чекав, скоцюрбившись над віжками.

У сріблястому світлі місяця, ледь вище хмар, летіли чотири постаті. Судячи з тону розмови, хтось був роздратований, хоча з огляду на інтонацію — гостру та уїдливу — краще було б сказати — злий-злющий.

— Ви дозволили йому *втекти*! — відчувалося, що голос належав хронічній скигльці.

— Але *поранили*, Плакі, — *цей* голос звучав примирливо, по-батьківськи, але з ледь відчутною ноткою, що

свідчила про придушене бажання відтягати перший голос за вуха.

— Я просто *ненавиджу* цих потвор. Вони такі... сентиментальні!

— Так, лапонько. Символ легковірного минулого.

— Якби я могла так горіти, хіба ж я валандалася б довкола, вся така красивенька. Чому вони це роблять?

— Гадаю, колись така поведінка була для чогось корисна.

— Тож вони... як ти їх назвав?

— Еволюційний *cul-de-sac*^{*}, Плакі. Відлілі після кораблетрощі на морі прогресу.

— Тож вбиваючи їх, я роблю їм послугу?

— Так, саме в цьому й уся ідея. А тепер, чи не...

— Зрештою, курчата не горять, — зауважив голос, якого звали Плакі. — Принаймні не горять швидко.

— Ми чули твої експерименти. Можливо, варто було їх спочатку вбити, — втрутився третій голос: молодий, чоловічий, трохи втомлений жіночим голосом. Кожен склад звучав у тональності «старший брат».

— Який у цьому сенс?

— Ну, лапонько, тоді було б тихіше.

— Послухай тата, дороженька, — цей, четвертий голос, міг бути лише голосом матері. Він любитиме решту голосів, хай що ті вчудять.

— Це *нечесно*!

— Але ж ми дозволили тобі поскидати каміння на піксі, лапонько. Життя — це не тільки розваги.

* Глухий кут (фр.) — Прим. ред.

Візник засовався, коли голоси почали знижуватися поміж хмар. Аж ось уже трохи віддалік постали чотири силуети. Візник важко вибрався зі свого сидіння і прочинив для них двері екіпажу.

— І все одно більшість жалюгідних істот втекла, — сказала мама.

— Не засмучуйся, люба, — заспокоїв її батько.

— Я їх на дух не переносу. Вони теж — викопні рештки? — спитала донька.

— Не зовсім рештки, поки що, попри твої звияжні зусилля. Ігор! Вперед до Ланкру.

Візник розвернувся.

— Так, гошподарю.

— Ой, знову ти за своє, чоловіче... Хіба так говорять?

— Я тільки так і говорю, гошподарю, — відповів Ігор.

— І я наказав тобі познімати плюмажі з карети, дурна твоя голово.

Візник нервово засовав ногами.

— Мушить бути чорний плюмаж, гошподарю. *Традиційний*.

— Негайно позбудься його, — звеліла мати. — Що *люди* подумують?

— Так, гошподинє.

Той, кого називали Ігорем, шумно зачинив двері і пошкандибав в обхід екіпажу назад, до коней. Він шанобливо зняв плюмажі та сховав їх собі під сидіння.

Всередині екіпажу розлютований голос спитав:

— Батьку, а Ігор — теж еволюційний глухий кут?

— Лишається тільки сподіватися, лапонько.

— Шопляки, — вилаявся собі під носа Ігор та взявся за віжки.